

KOMUNIKÁCIA PRE 21. STOROČIE - BLOGY A SOCIÁLNE SIETE

ALCNAUER Július, SR

Resumé

Príspevok prezentuje tému nových smerov komunikácie v 21. storočí a ich vplyv na verejnú mienku. Prezentuje prieskumy názorov študentov a zmenu prístupu firiem pri tvorbe public relations. Navrhuje samostatné skúmanie účinnosti blogov pomocou metódy EIZ v školskej praxi.

Kľúčové slová: Blog, Sociálne siete, EIZ.

COMMUNICATION FOR THE 21ST CENTURY: BLOGS AND SOCIAL NETWORKS

Abstract

The paper presents new directions in communication in the 21st century and their influence on the public opinion. Also it presents a survey of students' opinions and the change in the attitude of companies in the formation of public relations. It suggests a possibility of conducting independent research into the blog efficiency using the EIZ method in school practice.

Key words: Blog, Social Networks, EIZ.

1 Úvod

Svet v ktorom žijeme sa prudko mení. Časť obyvateľov si snád ani nevšimla, že vzniká aj nový, paralelný svet a internet sa rozvíja tak prudko, že nevieme alebo nechceme odhadnúť niektoré následky. Americký časopis TIME v roku 2007 prezentoval ako osobnosť roku obrázok počítača, ktorý mal namiesto obrazovky striebornú zrkadlovú fóliu. Čitateľ videl ako osobnosť roka seba. Redaktori tak dávali najavo, že osobnosťou je každý používateľ internetu. Zmena sa prejavila v tom, že používatelia určovali, čo bude dominovať internetu, ktoré služby sa budú rozvíjať. V čísle bolo možné nájsť informácie o zakladateľoch YOUTUBE, či informáciu o wikipédii a ďalších nastupujúcich fenoménach.(1)

Najlepšie to asi charakterizoval Lev Grossman v článku Citizens of the New Digital Democracy, ktorý vyšiel v decembri 2006 v časopise Time. Mainstreamové médiá nudia a ľudia si vytvárajú vlastné videá, blogy a pod. (2)

Na konferencii ITAPA 2007 v Bratislave sa zverili kapitáni niektorých médií so skúsenosťou, keď im mladý programátor vmietol do očí: „Vaša televízia nemá na mňa a moju generáciu dosah. Televízne reklamy nesledujeme. Počúvame vlastné internetové rádia a sledujeme svoje videá.“ Nástup šírenia písaného slova kýmkoľvek, kto si založí blog, by sa mal hlbšie skúmať. Mali by sme sa zamyslieť nad dôsledkami, ktoré šírenie informácií prináša so sebou. Blogy a svet občanov žijúcich v digitálnej demokracii by si zaslúžili našu pozornosť aj na vyučovaní. Možno je to zmena, ktorá spôsobí to, čo objav kníhtlače.

2 Blogy ako učebná pomôcka

Ako využívať internet na vyučovaní a eliminovať jeho nepriaznivé dôsledky je otázka, ktorou sa zaoberajú mnohí pedagógovia. Informatika sa vyučuje v našich školách pomerne krátku dobu a tak hľadanie najvhodnejších metód je prirodzeným procesom. Domnievame sa, že metóda exploatacie internetových zdrojov (EIZ) by mohla byť vhodným doplnkom spolu s využitím blogov a ďalších internetových zdrojov.

Stručne môžeme metódu EIZ popísať v nasledujúcej postupnosti krokov:

1. Učiteľ vysvetlí základné pojmy a súvislosti medzi nimi
2. Učiteľ zadá oblasti a ideové smerovanie vyhľadávania na internete
3. Učiteľ stanoví rozsah požadovaných informácií, ktoré je potrebné nájsť v rámci domácej úlohy
4. Študenti pošlú nájdené informačné zdroje (spolu so svojim komentárom) e-mailom do schránky pridelené iba pre ich skupinu
5. Skupina spoločne na najbližšom stretnutí vyhodnotí zaslané riešenia a navrhne k preberanej téme ďalšie pojmy na hľadanie.

V príprave manažérov turizmu a hotelierstva sme využili už opakovane tento postup na samostatné hľadanie zdrojov a výcvik ku kritickému prijímaniu informácií z internetu. V tomto semestri sme sa snažili vnímať silu internetových zdrojov prostredníctvom informácií zverejňovaných na blogoch. V krátkej diskusii mali študenti vyjadriť svoj názor na utváranie obrazu firmy a turistického zariadenia. Potom sme si všímali kauzu slovenský Olympijský dom. Tento problém sme použili na ilustrovanie efektu snehovej gule, ktorý často na internete môžeme sledovať. List Slovenky žijúcej v mieste olympiády a jej opis systému vyberania poušálneho poplatku za reštauračné služby v štýle „all inclusive“ spustil lavínu názorov, ku ktorej sa po štyroch dňoch rozhodol vyjadriť aj slovenský minister zahraničných vecí. (3,4)

Študenti dostali za úlohu nájsť viacero odkazov na našich, ale aj zahraničných internetových stránkach, ktoré sa zaoberali slovenským Olympijským domom, ale aj reprezentačnými zariadeniami iných krajín. Nájdené odkazy zaslali e-mailom so svojim krátkym stanoviskom, v ktorom sa mali vyjadriť, ako vnímajú túto kauzu. Na nasledujúcom stretnutí sme sa venovali stručnému rozboru informácií a vyjasneniu stanovisk jednotlivých názorových skupín.

Ďalšou minitémou boli otázky, či sa dá táto forma použiť na komunikáciu s verejnosťou a ako sa dá aktívne využiť pri vytváraní vzťahov s verejnosťou (public relations). Ukázali sme, ako si riaditelia veľkých firiem vedú svoj blog a snažia sa o to isté aj u svojich zamestnancov.

Po skúsenostiach z minulosti sme použili blog, kde autor popisoval ako sa takmer stal obeťou krádeže hesla k svojmu bankovému účtu. Všimli sme si, že tento spôsob informovania o počítačovej bezpečnosti, bol účinnejší ako mnoho iných poučení. Domnievame sa, že úloha študenta by sa mohla pomocou týchto postupov zmeniť na aktívnejšiu a pomohla by aj vyučujúcemu získať iný pohľad na mnohé problémy. Kumulatívny efekt vyhľadávania mnohými pomocníkmi teda znásobí rozsah materiálu, ktorý každý rok pribudne učiteľovi k danej téme. (5)

Ďalšou veľmi vhodnou oblasťou je simulovanie problémov s urobením novej úlohy na softvérových produktoch MS OFFICE. Je pravdepodobné, že sa v praxi naši absolventi často

stretnú s úlohou urobiť nejaký postup, ktorý ešte nikdy nevideli. Tu sú veľmi vhodné blogy autorov, popisujúcich svoje skúsenosti, triky a návody. Napríklad veľmi invecný autor Peter Belko na svojom blogu-belko.blog.sme.sk- priam hýri vhodnými námetmi. Nemusí to byť len priamo zadaná úloha. Veľmi sa osvedčilo simulovanie, napr. požiadavky pripraviť v MS WORDe jeden textový súbor, ktorý by čísloval strany až od 7 listu. Obvykle požadujeme aby tomuto listu dal číslo napr. 5. Výsledný produkt požadujeme vo formáte programu MS WORD a aj ako PDF súbor. Samotná úloha nepredstavuje veľkú invenciu. Lepšie je skupinové zhodnotenie, akú taktiku na riešenie problému používajú jednotlivé internetové zdroje. Je udivujúce, že sa objavia veľmi rôznorodé postupy. Od seriózných návodov na stránkach Microsoftu až po tzv. drevorubačské ako je prekrytie čísla v elektronickej verzii. Cit.: „raz som to riešil asi pol dňa, odvtedy to robím tak, že dám normal číslovanie a potom tie čísla, ktoré nepotrebujem, prekryjem nakreslením bielym štvorčekom ... je to trochu sedliacke riešenie, ale ak Ti to tak vyhovuje, je to asi najjednoduchšie“ -pozn. citát pochádza z nemenovanej diskusnej skupiny. Vždy prekvapí študentov. Škola málokedy naznačí netypické a neuhladené riešenie problému.

Pekné je aj tzv. programátorské riešenie, ktoré spočíva vo vložení podmienky do päty stránky a vyhodnocovaní výrazu. Najčastejšie ho študenti nájdu na stránke usenet.jyxo.cz, kde ho v diskusii publikoval používateľ označený ako Filip Hoffman. (6)

3 Sociálne siete a názory študentov

Tento fenomén 21. storočia je asi nedocenený a nechápeme plne jeho možnosti a riziká. Informácie sa šíria medzi automaticky sa združujúcimi ľuďmi. Počet používateľov je obrovský. Podľa informácií samotného Facebooku sa hovorí o 400 miliónoch aktívnych používateľov. (9)

Základným fenoménom je asi vzájomné ovplyvňovanie sa a forma akýchsi odporúčaní. Reklamu stačí v podstate „zavesiť“ a zbytok urobí tzv. virálny marketing. Sila sociálnych sietí asi naháňa strach. Informácie, zverejnené na týchto sieťach, dokážu pohnúť aj cenou akcií na burze. Firma Apple v minulosti potvrdila meškanie dvoch produktov a následné zverejnenie tejto informácie spôsobilo pokles cien akcií. (10)

Z uvedeného vidíme, že predstava o správaní sa čitateľov blogov by mohla byť veľmi dôležitá pre manažérov turizmu. Stará ľudová múdrosť vraví, že dobrý chýr letí ďaleko a zlý ešte ďalej. Pre ukážku názorov a aj precvičenie aplikácie štatistiky vo výskume sme zvolili aktuálne využitie dotazníka študentky, ktorá v tomto období zbierala údaje do svojho prieskumu. Na výučbe sme veľmi stručne prezentovali využitie možností elektronického dotazníka, vytvoreného pomocou GOOGLE DOCS. Dotazník, vytvorený študentkou, bol sprístupnený jej kolegom. Podľa časovej značky bolo možné extrahovať, ktorá časť hlasov pribudla v uvedených termínoch a tento výber anonymných odpovedí bol voľne sprístupnený vo forme prepisu do excelovskej tabuľky. Na uvedených dátach boli prezentované niektoré postupy na vyhodnotenie a spoločne sa robili závery o dôvere vo vlastnú sociálnu sieť, predstavách, či dokáže názor z blogu ovplyvniť nákup tovaru a pod. Táto metóda umožňuje (pri vyplnení elektronického dotazníka počas niekoľkých minút na vyučovaní) vybrať aj dáta iba jednej študijnej skupiny. Respondenti sú tak priamo vtiahnutí do vyhodnocovania svojich vlastných názorov. Domnievame sa, že takéto prepojenie štatistiky a informatiky môže podstatne zvýšiť kvalitu záverečných prác a dynamizovať výučbu smerujúcu k pochopeniu možností internetových zdrojov.

4 Záver

Niektorí autori školských učebníc zastávajú názor, že internet patrí dospelým a deti si na ňom iba hľadajú svoje miesto. Podobne je to asi s využívaním jeho zdrojov na výučbu. Hľadáme spôsoby a márne sa pokúšame zabrániť používaniu opísaných textov. Jednou z možných ciest je orientovať študentov a aj kontrolu ich školských prác na kvalitu nájdených zdrojov, kvalitu ich kritického spracovania. Možno budúcnosť ukáže, že existujú aj výrazné rozdiely v schopnostiach vyťažiť z tohoto prameňa individuálne informácie. Už dnes sa snažíme vyhľadávať študentov, ktorí nájdu www odkazy aké nemá nikto v celom ročníku. Internet je ako veľká encyklopédia a musíme sa naučiť ju účelne využívať.

5 Literatura

- [1] GROSSMAN, L. *Time's Person of the Year: You*. [online]. [cit. 2008-03-05] Dostupné na <<http://www.time.com/time/magazine/0,9263,1101061225,00.html>>.
- [2] GROSSMAN, L. *Citizens of the New Digital Democracy*. [online]. [cit. 2008-03-05] Dostupné na <<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1569526,00.html>>.
- [3] TOMAŠČIKOVÁ, L. *Realita očami Slovenky žijúcej vo Vancouri*. [online]. [cit. 2010-04-05] Dostupné na <<http://tomascikova.blog.sme.sk/c/220107/Realita-ocami-Slovenky-zijucej-vo-Vancouri.html>>.
- [4] ŠEBELA, M. *E-mail otvoril Olympijský dom*. [online]. [cit. 2010-04-04] Dostupné na <www.sme.sk/c/5250799/e-mail-otvoril-olympijsky-dom.html>.
- [5] MATYÁŠ, J. *Ako som sa (takmer) stal obetou kyber kriminality*. [online]. [cit. 2007-03-04]. Dostupné na <<http://blogy.etrend.sk/95716/jaroslav-matyas/ako-somsa-takmer-stal-obetou-kyber-kriminality>>.
- [6] <http://usenet.jyxo.cz/microsoft.public.cs.desktop/0604/cislovanie-stranok.html>.
- [7] <http://belko.blog.sme.sk/r/7201/Tipy-a-triky.html>.
- [8] <http://izsak.net/weblog/68/cislovanie-stran-od-urcitej-strany>.
- [9] www.facebook.com/press/info.php?statistics.
- [10] www.embuck.com/blog/sila-blogov.
- [11] MRVOVÁ, K.: *Analýza vybraných osobitostí manažmentu cestovného ruchu a ich aplikácie v praxi*. In: Zborník príspevkov. Ekonomické znalosti pro tržní praxi. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 310 s. ISBN: 80-244-1468-6.

Lektoroval: doc. Ing. Štefan Kireta, CSc.

Kontaktná adresa:

Július Alcnauer
Katedra kvantit. metód a manažérskej informatiky
Fakulta manažmentu PU, Konštantínova 16
080 01 Prešov, Slovenská republika
tel: + 421 517 470 606
e-mail: alcnauer@gmail.com